

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko veicina ceļu satiksmes drošības noteikumu pārrobežu izpildi

(2008/C 310/02)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 286. pantu,

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un jo īpaši tās 8. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šo datu brīvu apriti,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 45/2001 (2000. gada 18. decembris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti un jo īpaši tās 41. pantu,

ņemot vērā lūgumu nākt klajā ar atzinumu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu, kas no Komisijas saņemts 2008. gada 19. martā,

IR PIENĒMIS ŠO ATZINUMU.

I. IEVADS

Apspriešanās ar EDAU

1. Komisija saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 ⁽¹⁾ 28. panta 2. punktu 2008. gada 19. martā iesniedza EDAU izskatīšanai priekšlikumu direktīvai, ar ko veicina ceļu satiksmes drošības noteikumu pārrobežu izpildi (turpmāk — "priekšlikums").
2. Pirms priekšlikuma pieņemšanas Komisija neoficiāli apspriedās ar EDAU par priekšlikuma projektu, ko EDAU uzņēma atzinīgi, jo tas deva viņam iespēju nākt klajā ar dažiem ierosinājumiem priekšlikuma projektā, kamēr Komisija to vēl nav pieņēmusi. EDAU ar gandarījumu konstatē, ka liela daļa viņa ierosinājumu ir iekļauti priekšlikumā.

Priekšlikums kontekstā

3. Ar priekšlikumu turpina iesāktu pasākumu saistībā ar starptautisko mērķi samazināt ceļu satiksmes negadījumos bojā

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 45/2001 (2000. gada 18. decembris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti (OV L 8, 12.01.2001., 1. lpp.).

gājušo un ievainoto skaitu un ar tiem saistītos materiālos zaudējumus, kas ir nozīmīgs ES ceļu satiksmes drošības politikas mērķis. Šajā sakarā ar priekšlikumu paredzēts izveidot sistēmu, lai veicinātu pārrobežu izpildi sankcijām par konkrētiem ceļu satiksmes pārkāpumiem. Jāatzīmē, ka ievērojams skaits izdarīto ceļu satiksmes pārkāpumu ir palikuši nesodīti, ja tie veikti valstī, kas nav pārkāpēja dzīvesvietas valsts.

4. Lai veicinātu nediskriminējošu un efektīvu sankciju izpildi satiksmes noteikumu pārkāpējiem, ar priekšlikumu paredzēts izveidot pārrobežu sistēmu informācijas apmaiņai dalībvalstu vidū.
5. Tā kā priekšlikumā paredzēta aizdomās turamo pārkāpēju personas datu apmaiņa, priekšlikums tieši ietekmē datu aizsardzību.

Atzinuma galvenais uzsvars

6. EDAU atzinuma II nodaļā izskatīts minēto pasākumu likumīgumu un nepieciešamību. Atzinuma III nodaļā izskatīts ievākto datu kvalitāti saistībā ar mērķiem. Nākamajā, IV nodaļā, galvenā uzmanība tiks vērsta datu subjektu tiesībām un nosacījumiem to izmantošanai. Visbeidzot tiks analizēti nosacījumi datu pārsūtīšanai ar elektroniska tīkla palīdzību un tās drošības aspekti.

II. PASĀKUMU LIKUMĪBA UN NEPIECIEŠAMĪBA

7. Direktīvā 95/46/EK par personas datu aizsardzību ⁽²⁾ kā viens no tās galvenajiem principiem ir paredzēts, ka personas datiem jābūt vāktiem *konkrētiem, precīzi formulētiem un likumīgiem nolūkiem*. Bez tam datu apstrādei ir jābūt *vajadzīgai* šim nolūkam ⁽³⁾. Nolūka likumību var vērtēt pēc kritērijiem, kas izklāstīti direktīvas 7. panta e) un f) punktā, t.i. jo īpaši kontroliera veikums saistībā ar sabiedrības interesēm vai tiesiskām interesēm.
8. Neapšaubāmi ceļu satiksmes negadījumos bojā gājušo skaita samazināšana ir likumīgs iemesls, kas varētu tikt klasificēts kā sabiedriskās intereses. Drīzāk jājauc, vai paredzētie pasākumi ir piemērots līdzeklis saistībā ar mērķi samazināt ceļu

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.)

⁽³⁾ 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 7. pants.

satiksmes negadījumos bojā gājušo personu skaitu. Citiem vārdiem sakot, vai priekšlikumā ir iekļauti konkrēti elementi, ar kuriem pamatota šādas informācijas apmaiņas sistēmas vajadzība, ņemot vērā to, kā tā ietekmēs iesaistīto personu privāto dzīvi.

9. Paskaidrojuma rakstā norādīts ⁽¹⁾, ka ar pašlaik spēkā esošo politiku — 2003. gada 21. oktobra Komisijas ieteikums ceļu satiksmes drošības noteikumu pārrobežu izpildei ⁽²⁾ — nepietīktu, lai uz pusi samazinātu bojā gājušo skaitu ⁽³⁾. Šis apgalvojums balstīts uz bojā gājušo skaita palielināšanos kopš 2004. gada un uz statistiku par citu valstu autovadītājiem ātruma ierobežojumu pārkāpšanas gadījumos. Šie skaitļi vedina domāt, ka citu valstu autovadītāji veic vairāk atļautā braukšanas ātruma pārsniegšanas pārkāpumu nekā attiecīgās valsts autovadītāji ⁽⁴⁾.
10. Statistika, kas minēta ietekmes izvērtējumā, tāpat norāda uz saikni starp kontroļu skaitu un bojāgājušo skaitu, liekot nonākt pie secinājuma, ka īstenošana ir šķietami efektīvs līdzeklis ceļu satiksmes negadījumos bojā gājušo skaita samazināšanā ⁽⁵⁾.
11. Tāpat EDAU norāda, ka, veicot šo pasākumu Kopienas līmenī, tas ne tikai neskar pasākumus, kas veikti valsts līmenī, lai uzlabotu īstenošanu valstīs, kurās tā ir prioritāte, bet tos pat papildina.
12. EDAU pauž gandarījumu, ka aspekti, kas izklāstīti paskaidrojuma rakstā un priekšlikuma preambulā, ir pietiekami sīki izstrādāti un piemēroti, lai stiprinātu priekšlikuma likumību un paredzētās datu apmaiņas vajadzību.

III. APSTRĀDĀTO DATU KVALITĀTE

13. Saskaņā 6. panta 1. punkta c) apakšpunktu Direktīvā 95/46/EK datiem jābūt adekvātiem, attiecīgiem un ne pārmērīgā apjomā attiecībā uz nolūkiem, kādiem tie savākti un/vai tālāk apstrādāti.

⁽¹⁾ 1. punkts. Priekšlikuma konteksts, "Vispārējais konteksts".

⁽²⁾ Komisijas Ieteikums 2004/345/EK. Skatīt Komisijas ziņojumu saistībā ar Komisijas 2003. gada 21. oktobra ieteikumu par ceļu satiksmes drošības noteikumu pārrobežu izpildi (OV C 93, 17.4.2004., 5. lpp.).

⁽³⁾ Mērķis minēts paskaidrojuma rakstā un 2001. gada Baltajā grāmatā par Eiropas Transporta politiku.

⁽⁴⁾ Paskaidrojuma raksts, 1) Priekšlikuma pamatojums un iebildumi pret to: lai gan citu valstu autovadītāji veido apmēram 5 % no autovadītāju skaita pasaulē, valstīs, kurās šāda informācija ir pieejama, viņu daļība atļautā braukšanas ātruma pārsniegšanas pārkāpumu skaitā ir no 2,5 % līdz 30 %.

⁽⁵⁾ Skatīt ļoti atšķirīgo bojā gājušo skaitu dažādās dalībvalstīs un to, ka bojā gājušo skaits ir tieši saistīts ar pārbaužu skaitu. Skatīt ietekmes izvērtējumu, 2.4.1. nodaļa.

14. Priekšlikuma darbības jomā ietilpst vienīgi konkrēti nopietni pārkāpumi, kas uzskatāmi par galveno cēloni letālos ceļu satiksmes negadījumos, t.i. atļautā braukšanas ātruma pārsniegšana, drošības jostas nelietošana, braukšana dzērumā un sarkanā gaismas signāla neievērošana.
15. Trīs no šiem pārkāpumiem (atļautā braukšanas ātruma pārsniegšanu, drošības jostas nelietošanu un sarkanā gaismas signāla neievērošanu) var konstatēt un apstrādāt automatiski vai bez tiesas saziņas ar autovadītāju, tādēļ vēlāk jāidentificē datu subjekts ar pārrobežu informācijas apmaiņas palīdzību. Attiecībā uz braukšanu dzērumā pārkāpuma konstatācijai jānotiek klāt esot izpildes iestādēm, kas principā var tieši noskaidrot pārkāpēja identitāti. Direktīvas preambulā ir izskaidrots, kāpēc pārrobežu informācijas apmaiņa šādos gadījumos tomēr ir vajadzīga: lai nodrošinātu turpmāku tādu pārkāpumu izmeklēšanu, kurus fiksējo transportlīdzeklis ticis apturēts, kā tas ir gadījumā ar braukšanu dzērumā.
16. EDAU pauž gandarījumu, ka informācijas apmaiņa attiecas tikai uz minētajiem četriem pārkāpumiem, ņemot vērā to daudzumu no kopējā letālo negadījumu skaita un vajadzību iegūt papildu informāciju identificēšanai saistībā ar īstenošanu.
17. Tāpat EDAU atzinīgi vērtē to, ka pārkāpumu uzskaitījums ir pilnīgs un ka pārkāpumus šim sarakstam ar pievienot vienīgi pēc turpmākas Komisijas veiktas uzraudzības un pārskatot direktīvu. Tas atbilst juridiskās noteiktības prasībām.

IV. DATU SUBJEKTU TIESĪBAS

18. Tiesības saņemt informāciju par personas datiem, tiem piekļūt un tos labot ir noteiktas priekšlikumā, jo īpaši tā 7. pantā. Tas, kādā veidā datu subjektus informēs par viņu tiesībām, būs atkarīgs no tā, kā paziņos par pārkāpumu.
19. Tādēļ ir būtiski, ka 5. pantā minētajā un 2. pielikumā plašāk aprakstītajā paziņojumā par pārkāpumu ietilpst visa datu subjektam vajadzīgā informācija viņam saprotamā valodā.

20. Pašreizējā paziņojuma redakcijā ietilpst lielākā daļa informācijas saistībā ar datu subjekta tiesībām. Tomēr šī informācija atrodama paziņojuma "atbildes veidlapas" beigu daļā. EDAU uzskata, ka būtu labāk, ja veidlapas sākumā būtu izklāstīta skaidri saprotama informācija par datu kontroliera pienākuma veicēju, citiem vārdiem sakot — valsts iestāde, kas atbildīga par sankciju izpildi.
21. Priekšlikuma 5. panta 5. punktā norādīts, ka nebūtiskus direktīvas elementus groza saskaņā ar regulatīvo procedūru, kas noteikta Padomes Lēmumā 99/468 par Komisijai piešķirtajām īstenošanas pilnvarām. EDAU vēlas noskaidrot, kuri priekšlikuma elementi varētu tikt uzskatīti par nebūtiskiem. Lai izvairītos no tā, ka vēlāk saistībā ar personas tiesībām tiek grozīts paziņojuma par pārkāpumu paraugs, EDAU ieteiktu pabeigt priekšlikuma 5. panta 2. punktu tā, lai personas tiesības būtu stabili noteiktas, tostarp ar informāciju par datu kontroliera pienākuma veicēju.
22. Priekšlikuma 5. panta 2. punktu varētu pabeigt šādi: "Paziņojumā par pārkāpumu iekļauj tās iestādes nosaukumu, kas atbildīga par sankciju izpildi, un paziņojuma mērķi, attiecīgā pārkāpuma aprakstu, (...), iespējas paziņojuma saņēmējam apstrīdēt pārkāpuma paziņojuma pamatojumu un to pārsūdzēt (...) un piemērojamo procedūru (...). Šo informāciju sniedz valodā, ko saprot paziņojuma saņēmējs".
23. Saistībā ar datu subjekta iespējām piekļūt saviem datiem un, iespējams, apstrīdēt to apstrādi EDAU pauž gandarījumu par priekšlikumā paredzētajām iespējām izmantot tiesības iestādē, kas atrodas datu subjekta dzīvesvietas valstī. Veicinot pārrobežu izpildi sankcijām par pārkāpumiem, nevajadzētu apgrūtināt datu subjekta iespējas izmantot savas tiesības vai pavisam atņemt šādas iespējas.

V. ELEKTRONISKS TĪKLS — DROŠĪBAS ASPEKTI

24. Paskaidrojuma rakstā ⁽¹⁾ minēta iespēja izmantot jau pastāvošo ES informācijas sistēmu, lai pārsūtītu datus, kas vajadzīgi sankciju izpildei.
25. Runājot tikai par tehnisku infrastruktūru ⁽²⁾, EDAU nav iebildumu izmantot jau esošo sistēmu, ja tādējādi ierobežo finansiālu vai administratīvu slogu, neietekmējot projekta privātās dzīves aspektus. Tomēr savstarpēju izmantojamībai nevajadzētu ļaut apmainīties ar informāciju ar citām datu

bāzēm. Jāatgādina, ka nedrīkstētu izveidot savstarpēju savienojumu starp datu bāzēm, ja nav nepārprotams un juridisks pamatojums ⁽³⁾.

26. Tāpat EDAU uzstāj, ka tīkla mērķis ir ļaut valstu iestādēm apmainīties ar informāciju, nevis izveidot centralizētu ceļu satiksmes pārkāpumu datubāzi. Datu centralizēšana un atkārtota izmantošana neietilpst priekšlikuma darbības jomā.
27. EDAU norāda, ka priekšlikuma 3. panta 3. punktā iekļautie drošības pasākumi ļauj izvairīties no informācijas, kas saistīta ar pārkāpumiem. Proti, tikai dalībvalstis, kurā pārkāpums veikts, ir tiesīga apstrādāt konkrētās personas attiecīgos datus. Personas dzīvesvietas valstij, kas ir atbildīga par identifikācijas datu nosūtīšanu, nav paredzēts saglabāt šo informāciju vai izmantot to atkārtoti jebkādiem mērķiem. EDAU tādēļ pauž gandarījumu par punktiem priekšlikumā, kuros noteikts, ka šādu informāciju var uzglabāt tikai valsts, kas nav pārkāpuma notikuma vieta.
28. Komisija saskaņā ar priekšlikuma 4. punktu pieņem kopējums noteikumus, tostarp tehniskās procedūras elektroniskai datu apmaiņai dalībvalstīs. EDAU uzskata, ka šajos rezultātos iekļauj fiziskus un organizējošus drošības pasākumus lai novērstu nelietīgu informācijas izmantošanu. EDAU ir gatavs turpināt apspriedes saistībā ar sīkāku šo noteikumu izstrādi.

VI. SECINĀJUMI

29. EDAU uzskata, ka priekšlikumā sniegts pietiekošs pamatojums sistēmas izveidei, lai veiktu pārrobežu informācijas apmaiņu, un ka tā piemēroti ierobežo ievācama un pārsūtāmo datu kvalitāti.
30. Tāpat viņš pauž gandarījumu par priekšlikumā paredzētās procedūras pārstrādi un jo īpaši par to, ka personas datiem varēs piekļūt datu subjekta dzīvesvietas zemē

⁽¹⁾ 3) Priekšlikuma juridiskie elementi, "proporcionalitātes princips".
⁽²⁾ Kā tas ieteikts ietekmes izvērtējumā, 5.3.1. nodaļā.

⁽³⁾ Šajā sakarā skatīt EDAU 2006. gada 10. marta komentārus saistībā ar Komisijas paziņojumu par Eiropas datu bāzu savstarpēju izmantojamību, kas pieejami www.edps.europa.eu: *Savstarpēja izmantojamība minēta ne tikai saistībā ar kopēju liela mēroga IT sistēmu izmantošanu, bet arī saistībā ar iespējām piekļūt datiem, apmainīties ar tiem vai pat apvienot datubāzes. Diemžēl tas nav pozitīvs scenārijs, jo dažāda veida savstarpējai izmantojamībai vajadzīgi dažādi aizsardzības pasākumi un nosacījumi. Piemēram, gadījumā, ja savstarpēju izmantojamības koncepciju izmanto kā pamatu citiem ierosinātiem pasākumiem, kuru mērķis ir atvieglot informācijas apmaiņu. EDAU atzinumā par piekļuves principu bija uzsvērts, ka, lai gan šā principa ieviešana neradīs jaunas datubāzes, tomēr būs jāievieš jauni pielietojumi esošajām datu bāzēm, sniedzot jaunas iespējas piekļūt šīm datubāzēm.*

31. EDAU sniedz šādus ieteikumus, lai uzlabotu tekstu saistībā ar datu subjektu informāciju: tas, kādā veidā datu subjektus informēs par viņu konkrētajām tiesībām, būs atkarīgs no tā, kā paziņos par pārkāpumu. Tādēļ ir būtiski, lai 5. pantā iekļautu visu datu subjektam vajadzīgo informācija viņam saprotamā valodā. Atzinuma 22. punktā ir ierosināts iespējamais formulējums.
32. Saistībā ar drošību EDAU neiebilst, ka tiek izmantota jau esoša sistēma, ja tādējādi ierobežo finansiālu vai administratīvu slogu, tomēr uzstāj, ka tam nevajadzētu novest pie savstarpējas izmantojamības dažādu datubāzu starpā. EDAU pauž gandarījumu par ierobežojumu, kas iekļauts priekšlikumā, saistībā ar iespējām izmantot to dalībvalstu datus, kas nav valstis, kurā noticis pārkāpums.
33. EDAU ir gatavs turpināt sarunas par kopējiem noteikumiem, kas Komisijai jāizstrādā, attiecībā uz tehniskām procedūrām, veicot elektronisku datu apmaiņu starp dalībvalstīm, jo īpaši attiecībā uz šo noteikumu drošības aspektiem.

Briselē, 2008. gada 8. maijā

Peter HUSTINX

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs
